

PRESUDA SUDA

12. srpnja 1984.

„Socijalna sigurnost – Obiteljski doplatci ”

U predmetu C-242/83,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Cour de cassation du Royaume du Belgique (Kasacijski sud, Belgija) u postupku koji se na tom sudu vodi između

CAISSE DE COMPENSATION POUR ALLOCATIONS FAMILIALES DU
BATÎMENT, DE L'INDUSTRIE ET DU COMMERCE DU HAINAUT

i

SALVATOREA PATTERNIJA,

o tumačenju članka 51. Ugovora o EEZ-u i članka 77. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 1971, 149) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.) i, podredno, valjanosti članka 77. stavka 2. točke (b), podtočke i. navedene uredbe,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: T. Koopmans, predsjednik vijeća, G. Bosco i R. Joliét, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Darmon,

tajnik: J. A. Pompe, zamjenik tajnika,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 3. listopada 1983. koju je Sud zaprimio 25. listopada 1983. belgijski Cour de cassation (Kasacijski sud) uputio je, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-

- u, dva prethodna pitanja o tumačenju članka 51. Ugovora o EEZ-u i članka 77. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 1971, 149) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.) i, podredno, valjanosti članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. navedene uredbe.
- 2 Ta su pitanja upućena u okviru spora povodom odluke belgijske nadležne ustanove socijalne sigurnosti od 9. kolovoza 1979., da se talijanskom radniku koji prima invalidsku mirovinu u Belgiji i u Italiji i koji boravi u Italiji, ne prizna pravo na dodatak na obiteljske doplatke za uzdržavanu djecu koji je jednak razlici između iznosa belgijskih doplataka i manjeg iznosa talijanskih doplataka.
 - 3 Iz spisa koji je dostavio nacionalni sud proizlazi da je dotična osoba, koja je radila u Belgiji od 28. lipnja 1956. do 31. srpnja 1971., na temelju belgijskog zakonodavstva primala obiteljske doplatke za uzdržavanu djecu do svojega konačnog povratka u Italiju, 9. kolovoza 1979. Nakon tog datuma belgijska ustanova socijalne sigurnosti dotičnoj je osobi odbila isplatiti razliku između iznosa belgijskih obiteljskih doplataka koje je dotad primala i manjeg iznosa obiteljskih doplataka koji sada ima u Italiji. U potporu svojoj odluci ona se pozvala na odredbe članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe br. 1407/71 prema kojima se obiteljski doplaci na koja ima pravo radnik koji prima invalidsku mirovinu prema zakonodavstvima više država članica dodjeljuju, neovisno o državi članici na čijem državnom području boravi nositelj prava ili njegova djeca „u skladu sa zakonodavstvom jedne od tih država u kojoj boravi, pod uvjetom da je jedno od davanja iz stavka 1. stečeno prema zakonodavstvu te države”.
 - 4 Belgijska ustanova socijalne sigurnosti nije uzela u obzir da se o tom problemu već odlučivalo, s obzirom na tumačenje koje je Sud dao tim odredbama u svojoj presudi od 12. lipnja 1980. (Laterza, 733/79, Zb., 1980, str. 1915.). Prema mišljenju belgijske ustanove socijalne sigurnosti, članak 51. Ugovora o EEZ-u Vijeću daje ovlasti samo radi zbrajanja razdoblja koja se uzimaju u obzir i isplate naknada osobama koje imaju boravište na državnom području država članica te da s obzirom na ta ograničenja, članak 77. stavak 2. točka (b) podtočka i. Uredbe br. 1408/71 ne treba sadržavati ništa drugo osim pravila kojim se određuje da je mjerodavno nacionalno pravo. Stoga je ona ocijenila da ako se članak 77. stavak 2. točka (b) podtočka i. treba tumačiti tako da nastaje pravo koje nije predviđeno nijednim nacionalnim zakonodavstvom, to pravo nije obuhvaćeno člankom 51. Ugovora o EEZ-u.
 - 5 Dotična se osoba protivila tom uskom tumačenju članka 51. Ugovora o EEZ-u i Uredbe br. 1408/71 zbog kojeg gubi pravo na veći iznos obiteljskih doplataka koje bi zadržala da je nastavila boraviti u Belgiji.
 - 6 Postupajući povodom žalbe protiv presude Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu, Belgija) koji je presudio u korist dotične osobe, Cour de cassation (Kasacijski sud) je smatrao da istaknuti žalbeni razlog otvara pitanja o tumačenju prava Zajednice

koja još nisu bila upućena Sudu. Stoga je belgijski Cour de cassation (Kasacijski sud) uputio sljedeća pitanja:

1. „Dopušta li članak 51. Rimskog ugovora Vijeću ministara da samo usvoji mjere koje omogućuju da se radnicima migrantima samo zajamči stvarno plaćanje socijalnih davanja a da su ta davanja, što se tiče njihovoga načela i iznosa, isključivo uređena različitim sustavima koji obuhvaćaju različita potraživanja prema različitim ustanovama i treba li stoga odredbe Uredbe br. 1408/71, a osobito članka 77. te uredbe tumačiti tako da izravno pravo u korist pojedinaca daje samo u mjeri nužnoj za ishođenje stvarnog plaćanja davanja čije načelo i iznos su i dalje uređeni različitim nacionalnim pravom, tako da navedena odredba ne može uspostaviti, u korist radnika migranata, izravno pravo na plaćanje, na teret tijelâ države članice, obiteljskih doplataka koji se plaćaju na temelju nacionalnog zakona te države članice?
 2. Uz pretpostavku da članak 77. stavak 2. točku (b) podtočku i. Uredbe br. 1408/71 treba tumačiti tako da pravo na obiteljska davanja na teret države na čijem državnom području ima boravište primatelj invalidske mirovine uzrokuje gubitak prava na davanja u većem iznosu koja su prethodno priznata na teret druge države članice ili barem na dodatak koji je jednak razlici između dvaju iznosa čime u korist primatelja nastaje pravo koje nije uspostavilo nijedno nacionalno zakonodavstvo, je li Uredba br. 1408/71 valjana s obzirom na članak 51. Rimskog ugovora?”
- 7 Kako to primjećuju belgijska ustanova socijalne sigurnosti i Komisija Europskih zajednica, dva različita pitanja upućena Sudu ustvari se odnose na jedan problem: onaj o tumačenju koje se treba dati članku 51. Ugovora o EEZ-u. Naime, valjanost članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe br. 1408/71 mogla bi se dovesti u pitanje samo ako bi članak 51. Ugovora o EEZ-u imao ograničeni doseg kakav mu pripisuje belgijska ustanova socijalne sigurnosti.
- 8 Iz sâmog teksta članka 51. proizlazi da su dvije navedene mjere, to jest: „a) zbrajanje, za priznavanje i održavanje prava na davanja, te za njihov izračun, svih razdoblja koja su različita nacionalna zakonodavstva uzela u obzir i b) isplata davanja osobama koje imaju boravište na državnim područjima država članica” – samo dva moguća načina u nizu mjera koje Vijeće može usvojiti u cilju promicanja slobode kretanja radnika. Jamčiti tu slobodu jest, kako je to istaknuto u ustaljenoj sudskoj praksi (presude od 19. 3. 1964., Unger, 75/63, Zb., 1964, str. 347. od 9. 6. 1964., Nonnenmacher, 92/63, Zb., 1964., str. 557. i od 15. srpnja 1964., van der Veen, 100/63, Zb., 1964., str. 1105.) glavni cilj članka 51. Ugovora o EEZ-u. Usko tumačenje te odredbe koje predlaže belgijska ustanova socijalne sigurnosti stoga se ne može prihvatiti.
- 9 Kako je to Sud naglasio u nekoliko navrata, cilj članka 51. Ugovora o EEZ-u uvjetuje tumačenje uredaba koje je u području socijalne sigurnosti donijelo Vijeće.

- 10 Upravo u skladu s tim načelima Sud je u navedenoj presudi Laterza od 12. lipnja 1980. ocijenio da se odredba članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. ne treba tumačiti tako da se zamjenom davanja koja daje jedna država članica onima koje isplaćuje druga država članica, radnika lišava prava na povoljnija davanja. Budući da takvo tumačenje nalaže cilj članka 51. Ugovora o EEZ-u, valjanost tako tumačenog članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe br. 1408/71 s obzirom na taj isti članak 51. ne može se dovoditi u pitanje.
- 11 Zbog tih razloga na upućena pitanja valja odgovoriti, prvo, da ako je, u slučaju iz članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe br. 1408/71, iznos davanja koji isplaćuje država boravišta manji od iznosa davanja koje dodjeljuje druga država nadležna za isplatu davanja, radnik zadržava pravo na veći iznos i ima pravo primiti, na teret nadležne ustanove socijalne sigurnosti potonje države, dodatno davanje koje je jednako razlici između dvaju iznosa i, drugo, da ispitivanjem upućenih pitanja nisu utvrđeni elementi koji bi bili takve naravi da utječu na valjanost članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe br. 1408/71.

Troškovi

- 12 Troškovi Vijeća Europskih zajednica, Komisije Europskih zajednica, vlade Savezne Republike Njemačke i vlade Talijanske Republike koji su podnijeli očitovanja Sudu ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na njemu je da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (prvo vijeće),

o pitanjima koja mu je rješenjem od 3. listopada 1983. uputio belgijski Cour de cassation (Kasacijski sud), odlučuje:

- 1. Ako je, u slučaju iz članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.) iznos davanja koji isplaćuje država boravišta manji od iznosa davanja koje dodjeljuje druga država nadležna za isplatu davanja, radnik zadržava pravo na veći iznos i ima pravo primiti, na teret nadležne ustanove socijalne sigurnosti potonje države, dodatno davanje koje je jednako razlici između dvaju iznosa.**
- 2. Ispitivanjem upućenih pitanja nisu utvrđeni elementi koji bi bili takve naravi da utječu na valjanost članka 77. stavka 2. točke (b) podtočke i. Uredbe br. 1408/71.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 12. srpnja 1984.

[Potpisi]

RADNI PRIJEVOD